

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ПО ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ И СПОРТ

ОДОБРЯВАМ
ДИРЕКТОР НА ДЕОС
 (Проф. П.Балканска, дм)

За учебната 2021/2022

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО СПЕЦИАЛНОСТТА
„ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА”
ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „МАГИСТЪР”

Наименование на дисциплината: <i>„ Български език за чуждестранни студенти, обучаващи се на английски език“</i>	Сигнатура	Хорариум 240 часа
Образователна степен	Магистър	
Вид на обучение <i>Редовно</i>	Часове за седмица 4	Брой кредити 4
Вид на дисциплината <i>Задължителна</i>		
Вид на курса	Четири семестъра	
Ниво на курса (според наредбата за Учебните програми)	Ниво М /магистър /	
Форми на оценяване	Текущо оценяване Участие в семинари Тест	Семестриален изпит Тест, събеседване
Форми и методи на обучение в курса	Лекция Дискусия Упражнения	Други: работа в малки групи за решаване на практически задачи

Преподаватели: доц. Павлина Кънчева, дф, ст.пр. Светлана Тодорова
ДЕПАРТАМЕНТ ПО ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ И СПОРТ, МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-
СОФИЯ
 Адрес: ул. „Здраве“ №2

София, 2021 г.

ОПИСАНИЕ НА КУРСА

Курсът се състои от **240** академични часа, които представят различни форми на учебна натовареност. Провежда се в групи от чуждестранни студенти, носители на различни езици, които изучават дентална медицина на английски език. Курсът предоставя възможност за придобиване на основни знания и умения за езикова комуникация, необходими за обучението по клинични специалности и общуването с българските пациенти.

- Теоретично обучение – **120** часа;
- Работни семинари – **30** часа (изискват активност от страна на студентите и предполагат самостоятелна работа по предварително зададени теми, проект по една от тях, или участие и дебат по време на семинарите, както и работа с първични и вторични данни);
- Упражнения – **90** часа.

ФОРМИРАНЕ НА ОЦЕНКАТА

Оценката се формира комплексно:

- чрез активността на студента по време на протичането на курса;
- текущ контрол през семестъра;
- от изпитния резултат по време на сесията.

ВРЕМЕ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

- Текущо – за преценка на процеса на усвояване на знанията и уменията.
- Годишен изпит – след втори семестър (първи курс) и след четвърти семестър (втори курс).

АСПЕКТИ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА ОЦЕНКАТА

- Участие в групови обсъждания
- Решаване на практически задачи
- Индивидуално задание
- Семестриален резултат
- Изпитен резултат

ПОМОЩНИ СРЕДСТВА ЗА ПРЕПОДАВАНЕ:

- Езикови материали;
- Езикови тестове;
- Текстове, свързани с изучаваната специалност, за оценка и анализ;
- Казуси за превод и интерпретация.

ЦЕЛ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

Основната цел на курса е усвояване на българския език като работен език за обучението по клинични специалности; комуникация с пациенти и комуникация в медицинската клиника на български език; да даде познания по български език на чуждестранните студенти за постигане на по-голяма автономност за социална и професионална реализация в българска езикова среда.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

- Създаване на базисни знания за българската фонетика, лексика и граматика и умения за практическото им прилагане в четирите езикови активности – четене, писане, слушане с разбиране и говорене;
- Използване на българския език за общуване в различни социални ситуации.
- Създаване на умения за осъществяване на успешни комуникативни стратегии в университетската и клиничната практика;
- Създаване на знания и умения за успешна комуникация с пациентите в клиниката по дентална медицина

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН ПО ТЕМАТИЧНИ ЕДИНИЦИ И ЧАСОВЕ ПЪРВИ СЕМЕСТЪР

№	ТЕМА	Теоретично обучение	Семинар/Упражнения
1-2	Българска азбука. Отношение между буква и звук. Упражнения по четене (на популярни български антропоними и топоними). Упражнения по писане.	4	4
3-4	Лични местоимения – именителна форма. Сегашно време на глагола СЪМ. Въпросителни изречения с въпросителна дума. Функционално-семантична тема: „Представяне” – начало.	4	4

5-6	Въпросителни изречения с частица ЛИ. Съществителни имена за професии. Съществителни имена за националност. Функционално-семантична тема: „Представяне” - продължение.	4	4
7-8	Съществително име – род и число. Сегашно време на глаголите ИМАМ и НЯМАМ. Бройни числителни имена (1 – 100). Функционално-семантична тема: „В света на предметите”.	4	4
9-10	Бройна форма на съществителните имена от мъжки род. Мъжколични числителни имена. Бройни числителни имена (100 – 2 000 000). Функционално-семантична тема „Време – часовник, календар”.	4	4
11-12	Членуване на съществителните имена. Лични местоимения – кратки винителни форми за трето лице, единствено и множествено число. Функционално-семантична тема „Жилище – вътрешно обзавеждане”.	4	4
13-14	Показателни местоимения. Пространствени предлози. Функционално-семантична тема: „Жилище – домашен адрес и транспорт”.	4	4
15	Преговор и подготовка за Семестриален тест. <i>Семестриален тест No 1. Заверка на Първи семестър.</i>	2	2

ОБЩО ЗА ПЪРВИ СЕМЕСТЪР: 60 учебни часа, от които: 30 часа теоретично обучение, 30 часа семинари и упражнения.

**ТЕМАТИЧЕН ПЛАН
ПО ТЕМАТИЧНИ ЕДИНИЦИ И ЧАСОВЕ
ВТОРИ СЕМЕСТЪР**

№	ТЕМА	Теоретично обучение	Семинар/ Упражнения
1-2	Спрежение на глагола. Сегашно време. Функционално-семантична тема: „Активности”.	4	4
3-4	Прилагателно име – род, число, членуване, степенуване. Функционално-семантична тема: „Характеристика на лица и предмети”.	4	4

5-6	Минало и бъдеще време на глагола СЪМ. Бъдеще време на пълнозначните глаголи. Функционално-семантични теми: 1) „Пазаруване”; 2) „Зимна ваканция в планината”.	4	4
7-8	Минало свършено време на някои глаголи от II спрежение. Редни числителни имена – род, число, членуване. Функционално-семантична тема: „Сезони”.	4	4
9-10	Притежателни местоимения – кратки форми. Неправилни форми за множествено число на имена за лица от мъжки род. Мъжколични числителни имена - Преговор. Функционално-семантична тема: „Семейство”.	4	4
11-12	Лични местоимения – кратки винителни и дателни форми. Диалози: „Наистина ли ме каниш?“, „С какво мога да Ви услужа?“. Възвратни глаголи – сегашно време.	4	4
13-14	Вид на глагола. Ключови думи и контекстуални маркери за несвършен и свършен вид. Бъдеще време на глаголи от свършен и несвършен вид. Минало свършено време на някои глаголи. Функционално-семантична тема „Дневен режим”. Диалози: „Какво ще правиш от утре?“, „След месец“.	4	4
15	Преговор и подготовка за Семестриален тест и за Годишен изпит. <i>Семестриален тест № 2. Заверка на семестъра. Приключване на учебната година.</i>	2	2

ОБЩО ЗА ВТОРИ СЕМЕСТЪР: 60 учебни часа, от които: 30 часа теоретично обучение, 30 часа семинари и упражнения.

ОБЩО ЗА УЧЕБНАТА ГОДИНА: 120 учебни часа, от които: 60 часа теоретично обучение, 60 часа семинари и упражнения.

**ТЕМАТИЧЕН ПЛАН
ПО ТЕМАТИЧНИ ЕДИНИЦИ И ЧАСОВЕ
ТРЕТИ СЕМЕСТЪР**

№	ТЕМА	Теоретично обучение	Семинари/ Упражнения
1	Вид на глагола. Преговор на материала от 13-14 седмица на II семестър. Съюзи за време: „когато“, „като“, „щом“, „след като“, „преди да“.	2	2

2-3	Минало свършено деятелно причастие. Минало неопределено време (перфект). Да-конструкция. Диалог: „Какво можете да правите?“	4	4
4-5	Вид на глагола (Обобщение). Диалози от цикъла „Ежедневие“. Относителни и показателни местоимения и наречия. Сложни изречения от местоименно-съотносителен тип.	4	4
6-7	Минало свършено време (аорист). Функционално-семантична тема „Спомени за ваканцията“.	4	4
8-9	Въпросителни, неопределителни и отрицателни местоимения и наречия. Минало свършено време (Обобщение). Текстовете: „Един работен ден“, „Как станах богат“.	4	4
10-11	Пълни форми на личните местоимения във винителен и дателен падеж. Удвояване на допълнението. Трансформация на въпросителни изречения от пряка реч в непряка реч. Диалог: „Всеки сам трябва да решава съдбата си“.	4	4
12-13	Повелително наклонение (императив). Трансформация на повелителни изречения от пряка реч в непряка реч. Диалог: „В учебния отдел“.	4	4
14-15	Преговор и подготовка за Семестриален тест. <i>Семестриален тест No 3. Заверка на трети семестър.</i>	4	4

ОБЩО ЗА ТРЕТИ СЕМЕСТЪР: 60 учебни часа, от които: 30 часа теоретично обучение, 30 часа семинари и упражнения.

**ТЕМАТИЧЕН ПЛАН
ПО ТЕМАТИЧНИ ЕДИНИЦИ И ЧАСОВЕ
ЧЕТВЪРТИ СЕМЕСТЪР**

№	ТЕМА	Теоретично обучение	Семинар/ Упражнения
1-2	Образуване на минало страдателно причастие. Причастно-страдателен залог (пасив). Диалог: „Ах, тези криминални филми“.	4	4
3	Притежателни местоимения – пълни форми. Въпросителни местоимения за притежание. Функционално-семантична тема „Пътуване“.	2	2

4	Минало свършено деятелно причастие. Минало неопределено време /перфект/ (Обобщение). Диалог: „Полиция”.	2	2
5-6	Минало предварително време. Минало несвършено време Бъдеще време в миналото.	4	4
7-8	Безлични изречения с винителни лични местоимения и с дателни лични местоимения. Отглаголни съществителни. Сегашно деятелно причастие. Българска общоупотребима лексика за части и органи в човешкото тяло. Функционално-семантична тема „В лекарския кабинет” по цикъла от диалози „Добър ден, докторе!”	4	4
10	Български анатомични термини за части, кости, стави, мускули, органи, системи (глава, череп).	2	2
11	Органи и образувания в устната кухина. Начални отдели на дихателната и храносмилателната система. Терминологично словообразуване.	2	2
12	Зъбът като орган. Човешко съзъбие.	2	2
13-14	Снемане на анамнеза. Въпросителни изречения с пълнозначни въпросителни думи и с въпросителни частици в сегашен и минал план (Обобщение); Повелително наклонение / императив (Обобщение).	4	4
15	Преговор и подготовка за тест. Семестриален тест №4. <i>Заверка на трети семестър. Приключване на учебната година.</i>	2	2

ОБЩО ЗА ЧЕТВЪРТИ СЕМЕСТЪР: 60 учебни часа, от които: 30 часа теоретично обучение, 30 часа семинари и упражнения.

ОБЩО ЗА УЧЕБНАТА ГОДИНА: 120 учебни часа, от които: 60 часа лекции, 60 часа семинари и упражнения.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Постигане на ниво Б1 по Общата европейска езикова рамка в съчетание със знания и комуникативни умения по специализиран клиничен български език.

След този курс на обучение студентите ще бъдат в състояние да:

- постигнат разширяване и задълбочаване на своята компетентност в сферата на българския език;
- добият по-голяма автономност при работа със специализирана литература за професионална комуникация.

КОНСПЕКТ ЗА ГОДИШЕН ПИСМЕН ИЗПИТ СЛЕД II СЕМЕСТЪР
(Български език – I част)

1. Българска азбука. Отношение между буква и звук.
2. Съществително име – род, число, определителен член – членуване.
3. Бройна форма на съществителните имена от мъжки род.
4. Неправилни форми за множествено число на имена за лица от мъжки род.
5. Прилагателно име – род, число, членуване, степенуване.
6. Глагол. Спрежение на глагола.
7. Сегашно време на пълнозначните глаголи.
8. Възвратни глаголи – сегашно време.
9. Сегашно време на глагола СЪМ.
10. Сегашно време на глаголите ИМАМ и НЯМАМ.
11. Минало и бъдеще време на глагола СЪМ.
12. Бъдеще време на пълнозначните глаголи.
13. Числително име. Бройни числителни имена (1 – 2 000 000).
14. Мъжколични числителни имена.
15. Числителни редни имена – род, число, членуване.
16. Лични местоимения – именителна форма.
17. Лични местоимения – кратки винителни и дателни форми.
18. Редни числителни имена – род, число, членуване.
19. Показателни местоимения. Пространствени предлози.
20. Притежателни местоимения – кратки форми.
21. Въпросителни изречения с въпросителна дума.
22. Въпросителни изречения с частица ЛИ.

Указания за провеждане на устен изпит (Български език – I част):

Грамматическите теми от конспекта се разработват под формата на тест, който се дава в различни лексикално-фразеологични варианти на писмен изпит.

КОНСПЕКТ ЗА ГОДИШЕН УСТЕН ИЗПИТ СЛЕД II СЕМЕСТЪР
(Български език – I част)

ТЕМИ ЗА УСТЕН ИЗПИТ

1. Представяне.
2. Жилище в София.
3. Домашен адрес и транспорт в София.
4. В магазина за хранителни продукти.
5. Облекло през различните сезони.
6. Време, часовник, календар.
7. Сезони в България и във Вашата страна.
8. Семейство.

Указания за провеждане на устен изпит (Български език – I част) :

1. Студентите отговарят на три въпроса, единият от които задължително е „Представяне“, а другите два се изтеглят на лотариен принцип.
2. Отговорът на един въпрос трябва да включва не по-малко от 150 думи.
3. Изпитващият преподавател инициира разговор със студента по изтеглените теми с цел установяване на комуникативните умения на студента.
4. Препоръчително е темите да бъдат разработени от студентите предварително в писмен вид.

КОНСПЕКТ ЗА ГОДИШЕН ПИСМЕН ИЗПИТ СЛЕД IV СЕМЕСТЪР

(Български език – II част)

Да-конструкция.

Вид на глагола.

Минало свършено време (аорист).

Минало свършено деятелно причастие.

Минало неопределено време (перфект).

Образуване на минало страдателно причастие.

Причастно-страдателен залог (пасив).

Повелително наклонение (императив).

Трансформация на повелителни изречения от пряка реч в непряка реч.

Пълни форми на личните местоимения във винителен и дателен падеж.

Удвояване на допълнението.

Безлични изречения с винителни лични местоимения и с дателни лични местоимения.

Притежателни местоимения – пълни форми. Въпросителни местоимения за притежание.

Въпросителни, неопределителни и отрицателни местоимения и наречия.

Относителни и показателни местоимения и наречия.

Български анатомични термини за части, кости, стави, мускули, органи, системи (глава, череп).

Органи и образувания в устната кухина. Начални отдели на дихателната и храносмилателната система.

Зъбът като орган. Човешко съзъбие.

Указания за провеждане на писмен изпит (Български език – II част):

Темите от конспекта се разработват под формата на граматически тест в различни лексикално-фразеологични варианти и текстове за разбиране и отговаряне на въпроси.

КОНСПЕКТ ЗА ГОДИШЕН УСТЕН ИЗПИТ СЛЕД IV СЕМЕСТЪР

(Български език – II част)

ТЕКСТОВЕ ЗА УСТЕН ИЗПИТ

1. Диалози от цикъла „Ежедневие”.
2. „Как прекара ваканцията?”
3. „Един работен ден”
4. „Всеки сам трябва да решава съдбата си”
5. „В учебния отдел”
6. „Ах тези криминални филми”
7. „София”
8. „Във влака”
9. „Полиция”
10. Диалози от цикъла „Добър ден, докторе!”

Указания за провеждане на устен изпит (Български език – II част):

Студентите изтеглят на лотариен принцип един от текстовете и, след като го прочетат самостоятелно, получават въпроси от изпитващия преподавател за установяване на степента на разбиране, възможностите за интерпретация на съдържанието и комуникативните възможности.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Й. Стефанова, Български език за чуждестранни студенти по дентална медицина. Варна, 2019.
2. Ст. Петрова, Пр. Цанкова, Е. Куртева, Кр. Томова, Ив. Илиев. Учете български език. Ниво 1, 2А, 2Б. София, 2004-2005.
3. П. Кънчева, Св. Тодорова. Български език в българска езикова среда. София, 2012.

4. PowerPoint лекции по Българска граматика от доц. Павлина Кънчева, дф. София 2015 / 2016 / 2017. <http://deos.mu-sofia.bg>
5. PowerPoint лекции по Клиничен български език от доц. Павлина Кънчева, дф. София 2015 / 2016 / 2017. <http://deos.mu-sofia.bg>

Изготвил програмата:

(доц. Павлина Кънчева, дф)

Съгласувано с Ръководител Катедра по езиково обучение, медицинска педагогика и спорт:

(проф. Д. Сиджимова)

Програмата е приета на Катедрен съвет чрез гласуване –
протокол № 2/21.06.2021 г.